

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 21 października 2019 r.

ZP-NKWR.431.4.13.2019.MM

Pan
Piotr Lewandowski
Burmistrz Miasta Duszniki-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 21 i 22 sierpnia 2019 roku na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.), zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „ustawą”, kontrolerzy Małgorzata Mazur – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu i Piotr Szafarowicz – główny specjalista z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przeprowadzili kontrolę kompleksową Urzędu Miasta w Dusznikach-Zdroju w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2019 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 sierpnia 2018 roku do dnia 21 sierpnia 2019 roku, funkcję Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego (zwanego dalej „Zespołem” lub „ZI”) pełniła Pani Teresa Gąbka, obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu zapewniał Ośrodek Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju (zwany w dalszej części wystąpienia „Ośrodkiem”), natomiast osobą odpowiedzialną za wykonywanie zadań z zakresu przedmiotowej kontroli był Burmistrz Miasta Duszniki-Zdrój.

W zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, której przyczyną było niewłaściwe stosowanie przepisów prawa, co mogło skutkować zmniejszeniem

efektywności działań podejmowanych przez Gminę Duszniki-Zdrój w przedmiotowym zakresie. Uzasadnieniem dla tej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny oraz protokół kontroli podpisany przez Pana w dniu 9 października 2019 roku. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Przeprowadzone przez organ kontrolny działania oraz zgromadzona w aktach kontroli dokumentacja potwierdziły, że obowiązki gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostały zrealizowane w zakresie podjęcia przez Radę Miejską w Dusznikach-Zdroju uchwały nr XXIX/160/16 z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Duszniki-Zdrój na lata 2017 – 2025 (zwaną dalej „Strategią”) oraz podjęcia przez Radę Miejską w Dusznikach-Zdroju uchwały nr XVII/93/16 z dnia 25 lutego 2016 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Duszniki-Zdrój na lata 2016 – 2020 (zwanego dalej „Programem”).

Realizację zadań ujętych w Programie przewidziano na okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2020 roku, bez uwzględnienia szczegółowego harmonogramu ich realizacji. Mając na uwadze powyższe, przy tworzeniu Programu na kolejne lata należy uzupełnić go o harmonogram realizacji poszczególnych zadań, co umożliwi ewaluację podejmowanych działań i osiągnięcie zakładanych w Programie celów.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Duszniki-Zdrój obowiązywała uchwała Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju nr VI/20/2011 z dnia 23 marca 2011 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Dusznikach-Zdroju oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Nr 2011.89.1392 z dnia 28 kwietnia 2011 roku. Rozstrzygnięciem nadzorczym Nr NK-N.4131.329.2011.DP1 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 kwietnia 2011 r. stwierdzono nieważność § 4 ust. 3 rozdziału III oraz § 5 ust. 1 rozdziału IV załącznika do powyższej uchwały.

Zarządzeniem nr 97/2018 Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój z dnia 17 października 2018 roku w sprawie powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego odwołano skład Zespołu Interdyscyplinarnego poprzedniej kadencji. W jego miejsce, zarządzeniem nr 107/2018 Burmistrz Miasta Duszniki-Zdrój dnia 20 listopada 2018 roku powołał ZI trzeciej kadencji. W jego skład, na podstawie uprzednio zawartych porozumień o współpracy, weszli przedstawiciele jednostek wskazanych w art. 9a ust. 3 pkt 1 – 4 i pkt 6 oraz ust. 4 ustawy.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego złożyli Burmistrzowi oświadczenia o zachowaniu poufności danych i informacji uzyskiwanych w trakcie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, oprócz przedstawiciela ochrony zdrowia, który dołączył do składu ZI 16 lipca 2019 r., a pierwszy jego udział w posiedzeniu Zespołu zaplanowano na sierpień 2019 r. Treść oświadczeń była zgodna z art. 9c ust. 3 ustawy.

W myśl z art. 9a ust. 7 ustawy posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Na podstawie przedłożonych protokołów stwierdzono, że Zespół realizował i dokumentował zadania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i ust. 2 ustawy. W oparciu o dołączone listy obecności ustalono, iż w okresie objętym kontrolą, członkowie Zespołu regularnie uczestniczyli w jego posiedzeniach, co jest zgodne z art. 9a ust. 13 ustawy.

W zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) zwanego dalej „rozporządzeniem”, stwierdzono uchybienie w postaci nieterminowego przekazania formularza „Niebieska Karta – A” przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego członkom grupy roboczej (w jednostkowej sytuacji). Mając na uwadze powyższe, dalszą pracę ZI należy organizować w taki sposób, aby na bieżąco, bez zbędnej zwłoki, realizować poszczególne kroki procedury „Niebieskie Karty”, co przełoży się na efektywność działań Zespołu oraz grup roboczych. Na odnotowanie zasługuje również fakt, iż w rodzinach dotkniętych przemocą domową, w których przebywały osoby małoletnie, w połowie badanych spraw nie kierowano wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny. Mając na uwadze bezpieczeństwo dzieci, jako „dobrą praktykę”, rekomenduje się występowanie z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny każdorazowo, kiedy przebywają w niej osoby małoletnie.

Postępowanie kontrolne wykazało również nieprawidłowości w zakresie nieterminowego przekazywania formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela podmiotu wszczynającego procedurę do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, co jest niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia. Nieprawidłowości stwierdzono także w związku z formularzem „Niebieska Karta – B”, który przekazano osobie małoletniej, wobec której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, a także w jednostkowych sytuacjach, kiedy nie odnotowano informacji o przekazaniu ww. formularza lub nie przekazano go osobie, wobec której istniało podejrzenie, że doświadcza przemocy

w rodzinie, co jest sprzeczne z § 6 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia. Na podstawie dokumentacji badanych spraw nie można ustalić również, czy formularze „Niebieska Karta – C” wypełniano w obecności osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą w rodzinie. W jednostkowej sytuacji stwierdzono też, że ww. formularz wypełniono poza posiedzeniem grupy roboczej, jednokrotnie nie odnotowano druku zaproszenia na posiedzenie grupy roboczej dla osoby, co do której istniało podejrzenie, że doświadcza przemocy domowej, co jest niezgodne z § 8 ust. 1 rozporządzenia. Również w przypadku wypełniania formularzy „Niebieska Karta – D” na podstawie dokumentacji nie zawsze możliwe było ustalenie, czy miało to miejsce w obecności osoby, co do której istniało podejrzenie, że stosowała przemoc w rodzinie. Dwukrotnie nie odnotowano też druku zaproszenia na posiedzenie grupy roboczej dla ww. osoby, co w myśl § 8 ust. 6 rozporządzenia stanowi nieprawidłowość. Postępowanie kontrolne wykazało także, iż w ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” członkowie grup roboczych nie podejmowali działań w stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, polegających na informowaniu o możliwości wzięcia udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym (miało to miejsce w znikomej ilości przypadków badanych procedur „Niebieskie Karty”), co jest sprzeczne z § 17 ust. 3 rozporządzenia. Ponadto, pomimo że zamknięcie procedur we wszystkich badanych sprawach było zgodne z § 18 ust. 1 rozporządzenia, to o zakończeniu procedury powiadamiano członków grup roboczych zamiast przedstawicieli podmiotów w niej uczestniczących, co w myśl § 18 ust. 3 stanowi nieprawidłowość. Ponadto, pismem z dnia 05.02.2018 r. Komendanta Komisariatu Policji w Polanicy-Zdrój poinformowano Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o odstąpieniu przez Policję od przekazywania pisemnych informacji dotyczących pracy funkcjonariuszy będących członkami grup roboczych, z uwagi na ich obecność na posiedzeniach grup roboczych i osobiste informowanie o sytuacji rodzin. Tym samym, nie wszystkie działania podejmowane przez członków grupy roboczej były dokumentowane, co zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenia oraz art. 9b ust. 3 pkt 3 ustawy stanowi nieprawidłowość.

Na podstawie oświadczenia złożonego do akt kontroli przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju stwierdzono, że w gminie realizowano zadania wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy. Osoby dotknięte przemocą domową mogły korzystać z nieodpłatnego poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie świadczonego przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, psychologów, specjalistę terapii uzależnień członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Mieszkańcy gminy doświadczający przemocy w rodzinie, mieli także

możliwość skorzystania z pomocy prawnej w Urzędzie Miasta w Dusznikach-Zdroju, jednak w okresie podlegającym kontroli nie było potrzeb w tym zakresie. Ponadto, w miejscach użyteczności publicznej, rozpowszechniano informacje o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy specjalistycznej dostępnej na terenie Powiatu Kłodzkiego.

W ramach działań edukacyjnych, mających na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą organizowano konsultacje dla rodziców zmagających się m.in. z trudnościami wychowawczymi, agresywnymi zachowaniami dzieci i przejawiającymi zachowania nadopiekuńcze. Ponadto, dla rodzin borykających się m.in. z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, depresją i zaburzonymi relacjami prowadzono terapię rodzinną, a dla rodzin dysfunkcyjnych realizowano program terapeutyczny pn. „Konioterapia”. W Miejskim Zespole Szkół w Dusznikach-Zdroju edukowano rodziców uczniów podczas zebrań – omawiano sytuacje trudne wychowawczo oraz informowano o instytucjach pomocowych. W Gminie Duszniki-Zdrój podejmowano także działania o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym skierowane do dzieci i młodzieży oraz seniorów.

W odniesieniu do realizacji zadania, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, prowadzone postępowanie wykazało, iż na terenie Gminy Duszniki-Zdrój nie było ośrodka wsparcia świadczącego pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Z oświadczenia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju wynika, iż w okresie objętym kontrolą nie wystąpiła potrzeba zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia. W celu realizacji tego obowiązku, Gmina Duszniki-Zdrój zapewnia schronienie w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 2A, który deklaruje gotowość przyjęcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie bez zawierania umowy z gminą. Nie opracowano jednak stosownych procedur postępowania w tego typu przypadkach. Zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju jest zapewnienie środków przeznaczonych na transport osób do ww. ośrodka w formie specjalnego zasiłku celowego, a także podejmowanie działań na rzecz przyznania rodzinie mieszkania komunalnego. Aby w pełni realizować ustawowe zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, Gmina Duszniki-Zdrój powinna dołożyć wszelkich starań, aby formalnie uregulować zasady postępowania w sytuacji wystąpienia potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia poprzez opracowanie stosownych procedur postępowania. Tego rodzaju działania powinny również znaleźć odzwierciedlenie w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto, Gmina w 2019 roku rozpoczęła tworzenie mieszkania chronionego, w którym zaplanowano miejsca także dla osób doświadczających przemocy domowej. W trakcie czynności kontrolnych w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, przekazano kopię zarządzenia nr 74/2019 Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój z dnia 21.08.2019 r. w sprawie zapewnienia schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie w Gminie Duszniki-Zdrój w Hoteliku „Sudety” przy ul. Zdrojowej 8 w Dusznikach-Zdroju do czasu umieszczenia w ośrodku wsparcia.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Gminy Duszniki-Zdrój w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Grupy robocze nie dokumentowały wszystkich podejmowanych działań.
- 2) Grupy robocze nie inicjowały działań w stosunku do osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie przez motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.
- 3) Procedura „Niebieskie Karty” nie była przestrzegana w zakresie prawidłowego wypełniania, prowadzenia i przekazywania formularzy „Niebieska Karta – A, B, C i D”.
- 4) Procedura „Niebieskie Karty” nie była przestrzegana w zakresie jej prawidłowego zakańczania.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, wydaje się zalecenia pokontrolne:

- 1) Zobowiązać grupy robocze do dokumentowania wszystkich działań.

Podstawa prawna: § 10 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) i art. 9b ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

- 2) Zobowiązać grupy robocze do inicjowania działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w zakresie motywowania ich do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

Podstawa prawna: § 17 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245)

Termin realizacji: na bieżąco.

3) Przestrzegać procedurę „Niebieskie Karty” w zakresie prawidłowego wypełniania, prowadzenia i przekazywania formularzy „Niebieska Karta – A, B, C i D”.

Podstawa prawna: § 6 ust. 1 i ust. 3, § 7 ust. 1, § 8 ust. 1 i ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

4) Przestrzegać procedurę „Niebieskie Karty” poprzez powiadamianie podmiotów w niej uczestniczących o jej zakończeniu.

Podstawa prawna: § 18 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Wojewody Dolnośląskiego. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia. W terminie do dnia **30 listopada 2019 roku** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danija Zawitta
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
(kierownik jednostki kontrolującej)

